

Samenvatting verslag Toxicovigilantie biociden 2022

Het Antigifcentrum heeft een bijzondere expertise in het domein van de toxicologie én heeft een belangrijke rol te vervullen in preventie, toxicovigilantie, wetenschappelijk onderzoek, opleiding en netwerking. Het Antigifcentrum beantwoordt 24/7 meer dan 60.000 oproepen per jaar in het kader van de dringende hulpverlening.

Op vraag van de federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL) heeft het Antigifcentrum een studie gemaakt over de oproepen die verband hielden met biocidengebruik in België in 2022.

De evolutie in de blootstellingen per hoofdgroep en per type biocide (productsoort) werd beschreven. De studie brengt significante verschillen tussen verschillende leeftijdsgroepen, productsoorten en seizoensgebonden effecten aan het licht.

De **meerderheid van de blootstellingen bij mensen** zijn te wijten aan desinfecteermiddelen (hoofdgroep 1) of plaagbestrijdingsmiddelen (hoofdgroep 3). Volwassenen worden meer blootgesteld aan desinfecteermiddelen, voornamelijk aan desinfecteermiddelen en algiciden van productsoort 2 (PT 2), gevolgd door contacten aan desinfecteermiddelen voor menselijke hygiëne (PT 1).

De COVID-19 pandemie gaf een stijging in het aantal oproepen over desinfectiemiddelen. In 2022 waren er nog steeds meer oproepen over ontsmettingsmiddelen voor menselijke hygiëne of omgeving (PT 1 en PT 2) dan vóór de pandemie, maar minder dan in 2020 en 2021.

Kinderen worden vaker blootgesteld aan plaagbestrijdingsmiddelen (hoofdgroep 3) dan volwassenen. Blootstellingen aan insecticiden (PT 18) komen het vaakst voor, gevolgd door blootstellingen aan afweermiddelen en lokstoffen (PT 19) en rodenticiden (PT 14).

Blootstellingen zijn vaak seizoensgebonden: voor verschillende productsoorten stijgt het aantal gevallen in de zomermaanden, wat te wijten is aan het frequenter gebruik van bijvoorbeeld desinfecteermiddelen voor een zwembad. Insecticiden, afweermiddelen en lokstoffen en rodenticiden (PT18, PT 19, PT 14) worden ook vaker ingezet in de zomermaanden.

De **blootstellingsweg** is verschillend voor volwassenen en kinderen en naargelang het type biocide. Bij kinderen blijft oraal contact de meest vermelde blootstellingsweg, veelal gelinkt aan het verkenningsgedrag van jonge kinderen. Bij volwassenen is er meer variatie in de blootstellingswegen, gekoppeld aan de gebruiksvormen van bepaalde types biociden. Zo komen inhalatiecontacten vaker voor bij volwassenen, voornamelijk bij biociden in spray vorm (bijvoorbeeld insecticiden) of bij producten waarbij een nevel of gaswolk kan ontstaan.

De **aanwezigheid van symptomen** tijdens de oproep verschilt tussen de types biociden. Dit houdt verband met de werkzame stoffen, die ofwel een onmiddellijk effect hebben (bijvoorbeeld chloordampen) ofwel pas op langere termijn (bijvoorbeeld bloedverduunners zoals difenacoum).

Er is tot slot weinig variatie in de **verdeling van werkzame stoffen** per productsoort in de oproepen over de jaren:

- Bij biociden voor menselijke hygiëne (PT 1) blijven stoffen op basis van een alcohol het vaakst vermeld in de oproepen aan het Antigifcentrum;
- Chloorhoudende producten en quaternaire ammoniumderivaten blijven zeer prominent aanwezig binnen de groep van desinfectantia en algiciden (PT 2).
- Quaternaire ammoniumderivaten maken de meerderheid uit bij blootstellingen aan biociden voor voeding en diervoeders (PT 4) en conserveringsmiddelen voor bouwmaterialen (PT 10).
- Mengsels van pyrethroïden en anti-schimmel middelen worden het meest vermeld als houtconserveermiddelen (PT 8).
- Rodenticiden op basis van anticoagulantia blijven het meest voorkomend binnen de rodenticiden (PT 14).
- De groep van pyrethrinen en pyrethroïden blijven zoals vorige jaren het vaakst vermeld bij de insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen (PT 18).
- Eucalyptus citriodora olie blijft prominent aanwezig bij de groep van afweermiddelen en lokstoffen (PT 19), gevolgd door DEET en IR3535.

Tot besluit heeft het Antigifcentrum significante verschillen kunnen aantonen: de verschillende impact naargelang de leeftijd van het slachtoffer, het seizoensgebonden karakter en de verschillen tussen de productsoorten en hoofdgroepen van biociden. De desinfecteermiddelen en de plaagbestrijdingsmiddelen blijven de focus van de bezorgdheden.

Deze studie roept op tot blijvende waakzaamheid, een gerichte aanpak in preventie en tot een blijvende samenwerking om de veiligheid en gezondheid van de bevolking te waarborgen. Een aantal van de blootstellingen zijn vermijdbaar: door correcte bewaring van biociden (bijvoorbeeld geen containers met chloorderivaten in warme en vochtige omgevingen bewaren; flesjes alcoholgel horen niet naast de luitafel) en door kinderen en huisdieren op afstand te houden tijdens het gebruik.